

Klasa 6

Wymagania edukacyjne dla klasy PIĄTEJ szkoły podstawowej z przedmiotu BIOLOGIA oparte na programie nauczania biologii „Biologia bez tajemnic” – nauczyciel: Anna Maśnica

1. Wymagania ogólne:

Ocena celująca:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który w zakresie posiadanej wiedzy i umiejętności wykracza poza podstawę programową. Samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania. Posiada dodatkową wiedzę zaczerpniętą z różnych źródeł informacji i osiąga sukcesy w konkursach biologicznych lub tematycznie związanym z biologią. Systematycznie odrabia zadania domowe i zadania dodatkowe. Proponuje ciekawe rozwiązania zadań problemowych, projektów. Wzorowo prowadzi zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń. Jest aktywny i twórczy. Przestrzega zasad dyscypliny i prezentuje wysoką kulturę osobistą. Uczestniczy w różnych konkursach przedmiotowych.

Ocena bardzo dobra:

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który w stopniu wyczerpującym opanował wiedzę i umiejętności programu nauczania. Samodzielnie potrafi interpretować problemy i procesy biologiczne. Wykorzystuje różne źródła informacji oraz wiedzę z różnych dziedzin nauki. Chętnie podejmuje się prac dodatkowych. Jest twórczy. Uczestniczy w konkursach biologicznych. Wzorowo prowadzi zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń, posiada rozwiązane również zadania dodatkowe. Prawidłowo stosuje wszystkie terminy biologiczne. Przestrzega zasad dyscypliny i prezentuje wysoką kulturę osobistą.

Ocena dobra:

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który w zakresie wiedzy i umiejętności ma niewielki braki. Inspirowany przez nauczyciela potrafi samodzielnie rozwiązywać zadania o pewnym stopniu trudności. Potrafi dostrzec zależności przyczynowo – skutkowe. Wykazuje się aktywnością na lekcjach. Prowadzi samokształcenie, dzięki czemu rozszerza swoją wiedzę. Zeszyt ćwiczeń i zeszyt przedmiotowy prowadzi starannie, posiada rozwiązane wszystkie zadania ćwiczeniowe. W miarę możliwości rozwiązuje zadania dodatkowe. Wypowiada się logicznie, prawidłowo stosując wszystkie terminy biologiczne. Przestrzega zasad dyscypliny i prezentuje wysoką kulturę osobistą.

Ocena dostateczna:

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, którego wiedza obejmuje podstawowe wiadomości i umiejętności. Przy pomocy nauczyciela jest on w stanie zrozumieć najważniejsze zagadnienia. Nie potrafi łączyć zagadnień przyrodniczych w logiczne ciągi i dokonywać ujęć problemowych. Podejmuje próby wykonania zadań. Rzadko przejawia aktywność na lekcjach. Prowadzi w podstawowym stopniu pracę samokształceniową. Nie wykazuje samodzielnych inicjatyw. Zeszyt ćwiczeń i zeszyt przedmiotowy prowadzi poprawnie, starannie i dokładnie. Prawidłowo stosuje większość terminów biologicznych. Przestrzega zasad dyscypliny i prezentuje wysoką kulturę osobistą.

Ocena dopuszczająca:

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który wykazuje duże braki w wiedzy, jednak posiada wiadomości i umiejętności konieczne do dalszego kształcenia. Przy biernej postawie na lekcjach przejawia chęć współpracy i odpowiednio motywowany potrafi przy pomocy nauczyciela wykonać proste polecenia. Stara się pracować w zespole. W minimalnym stopniu prowadzi pracę samokształceniową. Posiada ćwiczenia przedmiotowe oraz zeszyt przedmiotowy; stara się prowadzić je starannie. Prawidłowo stosuje niektóre pojęcia biologiczne. Przestrzega zasad dyscypliny na lekcji.

Ocena niedostateczna:

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie ma podstawowych wiadomości i umiejętności koniecznych do kontynuowania nauki biologii. Nie stara się nawet w minimalnym stopniu, podporządkować stawianym wymaganiom oraz nie uczestniczy w pracach zespołowych ani nie prowadzi pracy samokształceniowej. Nie uzupełnia ćwiczeń przedmiotowych. Nie rozwiązuje najprostszych zadań, nawet przy pomocy innych uczniów lub nauczyciela. Nie zachowuje minimalnej dokładności i staranności, koniecznej do prowadzenia zeszytu przedmiotowego. Nieprawidłowo stosuje podstawowe terminy biologiczne. Nie rozumie prostych poleceń. Nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi odtworzyć fragmentarycznej wiedzy. Wykazuje brak systematyczności

2. Wymagania edukacyjne do poszczególnych działów:

V MCHY. PAPROTNIKI. NAGONASIENNE. OKRYTONASIENNE.

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- wymienia cechy mchów
- wymienia cechy paprociowych
- wymienia cechy ogólnej budowy zewnętrznej paprociowych
- wymienia cechy roślin nagonasiennych
- wymienia cechy ogólnej budowy zewnętrznej sosny
- wymienia cechy roślin okrytonasiennych
- wymienia cechy ogólnej budowy zewnętrznej roślin okrytonasiennych

Ocena dostateczna

Uczeń:

- wymienia elementy ogólnej budowy zewnętrznej mchów
- wymienia i wskazuje przedstawicieli paprociowych (co najmniej paprotkę zwyczajną)
- wymienia przedstawicieli rodzimych nagonasiennych
- wymienia formy morfologiczne roślin okrytonasiennych
- wymienia przedstawicieli rodzimych okrytonasiennych

Ocena dobra

Uczeń:

- wymienia i wskazuje przedstawicieli mchów
- wymienia przykłady znaczenia paprociowych, w przyrodzie
- wymienia przykłady znaczenia nagonasiennych w przyrodzie i gospodarce człowieka
- wymienia przykłady znaczenia okrytonasiennych w przyrodzie i gospodarce człowieka
- podaje przykład wody, jako czynnika wpływającego na proces kiełkowania nasion roślin okrytonasiennych

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- rozpoznaje cechy budowy zewnętrznej mchów
- rozpoznaje cechy budowy zewnętrznej paprociowych
- identyfikuje nieznanego organizm jako przedstawiciela paprociowych na podstawie obecności charakterystycznych cech
- przedstawia i opisuje cechy budowy zewnętrznej sosny
- identyfikuje przedstawicieli rodzimych nagonasiennych
- przedstawia i opisuje cechy budowy zewnętrznej roślin okrytonasiennych
- identyfikuje przedstawicieli rodzimych okrytonasiennych

I POZNAJEMY ŚWIAT ZWIERZĄT

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- Rozpoznaje na schemacie, zdjęciu lub po opisie organizmy należące do królestwa zwierząt.
- Podaje w odpowiedniej kolejności elementy budowy zwierząt (hierarchiczna budowa ciała).
- Wymienia rodzaje tkanek zwierzęcych.
- Rozpoznaje pod mikroskopem, na schemacie, na zdjęciu lub na podstawie opisu tkankę nabłonkową.
- Wymienia rodzaje tkanek łącznych.
- Rozpoznaje pod mikroskopem, na schemacie, na zdjęciu lub na podstawie opisu tkanki łączne (tkankę tłuszczową, kostną, chrzęstną oraz krew).
- Wymienia rodzaje tkanek mięśniowych.
- Rozpoznaje pod mikroskopem, na schemacie, na zdjęciu lub na podstawie opisu tkanki mięśniowej oraz nerwowej.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- Wymienia cechy charakteryzujące organizmy należące do królestwa zwierząt.
- Wskazuje na schemacie, rysunku lub na przygotowanym preparacie mikroskopowym komórkę zwierzęcą.
- Podaje definicję komórki, tkanki, narządu, układu.
- Podaje cechy charakteryzujące budowę tkanki nabłonkowej.
- Wymienia funkcje tkanki nabłonkowej.
- Podaje cechy charakteryzujące budowę tkanek łącznych (tkanki tłuszczowej, kostnej, chrzęstnej oraz krwi).
- Wymienia poszczególne funkcje tkanek łącznych.
- Podaje cechy charakteryzujące budowę tkanek mięśniowych.
- Wskazuje miejsca występowania poszczególnych tkanek mięśniowych w organizmie zwierzęcym.
- Podaje cechy charakteryzujące budowę tkanki nerwowej.
- Wymienia funkcje tkanki nerwowej.

•

Ocena dobra

Uczeń:

- Omawia budowę oraz wybrane czynności życiowe zwierząt.
- Podaje przykłady zwierząt należących do bezkręgowców i kręgowców.
- Wskazuje cechy tkanki nabłonkowej do pełnionej przez nią funkcji.
- Podaje przykłady narządów, które są zbudowane z wybranych rodzajów tkanki nabłonkowej, np. nabłonek jednowarstwowy płaski w pęcherzykach płucnych.
- Wskazuje cechy tkanek łącznych do pełnionych przez nie funkcji.
- Wymienia elementy wchodzące w skład krwi i przedstawia ich funkcje.
- Wskazuje cechy tkanki nabłonkowej do pełnionej przez nią funkcji.
- Podaje przykłady narządów, które są zbudowane z wybranych rodzajów tkanki nabłonkowej, np. nabłonek jednowarstwowy płaski w pęcherzykach płucnych.
- Wskazuje cechy tkanek łącznych do pełnionych przez nie funkcji.
- Wymienia elementy wchodzące w skład krwi i przedstawia ich funkcje.
- Wymienia różnice w budowie między poszczególnymi tkankami mięśniowymi.
- Wskazuje cechy poszczególnych tkanek mięśniowych do pełnionej przez nią funkcji.
- Wskazuje cechy tkanki nerwowej do pełnionej przez nią funkcji.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- Opisuje cechy charakteryzujące organizmy należące do królestwa zwierząt.
- Wyjaśnia na wybranym przykładzie przynależność organizmu do królestwa zwierząt.
- Omawia funkcje tkanki nabłonkowej.
- Na podstawie miejsca występowania tkanki nabłonkowej przedstawia jej funkcję w danym narządzie.
- Omawia funkcje poszczególnych tkanek łącznych.
- Wykazuje, że tkanka tłuszczowa, kostna, chrzęstna oraz krew należą do tkanek łącznych.
- Omawia różnice między poszczególnymi tkankami mięśniowymi.
- Określa wpływ pracy tkanek mięśniowych na charakter wykonywanego przez nie ruchu (zależność woli).

- Omawia funkcje tkanki nerwowej.

II BEZKRĘGOWCE CZĘŚĆ 1

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- Wskazuje środowisko życia płazińców.
- Przedstawia tryb życia płazińców.
- Podaje cechy wspólne płazińców.
- Wymienia i opisuje środowiska i tryb życia nicieni.
- Wymienia i charakteryzuje środowisko życia pierścienic.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- Przedstawia przy pomocy zdjęć, schematów, opisów itd. Cechy wspólne płazińców.
- Podaje przykłady pasożytów należących do płazińców.
- Przedstawia cechy wspólne tej grupy zwierząt.
- Wymienia cechy morfologiczne pierścienic.
- Wymienia cechy wspólne tej grupy zwierząt.

Ocena dobra

Uczeń:

- Wymienia drogi inwazji płazińców pasożytniczych.
- Podaje przykłady zasad profilaktyki chorób wywołanych przez pasożyty (tasiemca uzbrojonego i tasiemca nieuzbrojonego).
- Obserwuje i rozpoznaje przedstawicieli nicieni.
- Wymienia sposoby profilaktyki owsicy.
- Wymienia przystosowania pierścienic do trybu życia.
- Obserwuje i rozpoznaje poznanych przedstawicieli pierścienic.
- Wymienia znaczenie pierścienic w przyrodzie.
- Wymienia znaczenie pierścienic dla człowieka.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- Wykazuje związek pomiędzy budową tasiemca a pasożytniczym trybem życia.
- Omawia drogi inwazji nicieni pasożytniczych (owsik).
- Omawia sposoby profilaktyki owsicy.
- Wymienia drogi inwazji nicieni pasożytniczych (owsik).
- Omawia znaczenie pierścienic w przyrodzie.
- Omawia znaczenie pierścienic dla człowieka.

III BEZKRĘGOWCE CZĘŚĆ II

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- Wymienia środowiska życia stawonogów.
- Wskazuje środowiska życia stawonogów.
- Wskazuje tryb życia stawonogów.
- Wymienia przedstawicieli stawonogów z uwzględnieniem środowiska i trybu życia.
- Wymienia i charakteryzuje środowisko życia mięczaków (ślimaków, małży i głowonogów).
- Wymienia cechy morfologiczne mięczaków (ślimaków, małży i głowonogów).
- Wskazuje na rysunku / schemacie / na podstawie opisu zwierzęta bezkręgowce.
- Wymienia cechy charakterystyczne zwierząt bezkręgowych.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- Wymienia rodzaje trybu życia stawonogów.
- Wymienia przedstawicieli stawonogów.

- Wymienia charakterystyczne cechy morfologiczne stawonogów (np. skrzydła, odnóże krocne, odnóże gębowe owadów, szczękoczułki i nogogłaszczki pajęczaków, szczypce skorupiaków).
- Wymienia cechy wspólne tej grupy zwierząt.
- Charakteryzuje tryb życia mięczaków (ślimaków, małży i głowonogów).
- Wymienia cechy wspólne tej grupy zwierząt.
- Przyporządkowuje organizmy do wybranej grupy bezkręgowców.

Ocena dobra

Uczeń:

- Wymienia cechy morfologiczne stawonogów.
- Wymienia cechy wspólne tej grupy zwierząt.
- Wymienia cechy adaptacyjne umożliwiające im opanowanie różnych środowisk.
- Wymienia cechy adaptacyjne umożliwiające im prowadzenie różnych trybów życia.
- Wymienia znaczenie stawonogów w przyrodzie.
- Wymienia znaczenie stawonogów dla człowieka.
- Obserwuje i rozpoznaje przedstawicieli mięczaków (ślimaków, małży i głowonogów).
- Wymienia znaczenie mięczaków (ślimaków, małży i głowonogów) w przyrodzie.
- Wymienia znaczenie mięczaków (ślimaków, małży i głowonogów) dla człowieka.
- Opisuje cechy charakterystyczne zwierząt bezkręgowych.
- Wymienia przykłady organizmów bezkręgowych z różnych środowisk (np. występujących na łące, w lesie).

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- Przedstawia i opisuje cechy morfologiczne stawonogów.
- Charakteryzuje środowisko życia stawonogów.
- Opisuje środowisko życia stawonogów.
- Opisuje tryb życia stawonogów.
- Przedstawia i opisuje charakterystyczne cechy morfologiczne stawonogów (np. skrzydła, odnóże krocne, odnóże gębowe owadów, szczękoczułki i nogogłaszczki pajęczaków, szczypce skorupiaków).
- Przedstawia znaczenie stawonogów w przyrodzie.
- Przedstawia znaczenie stawonogów dla człowieka.
- Omawia znaczenie mięczaków (ślimaków, małży i głowonogów) w przyrodzie.
- Omawia znaczenie mięczaków (ślimaków, małży i głowonogów) dla człowieka.
- Wyjaśnia na podstawie cech budowy przynależność organizmu do danej grupy bezkręgowców.

IV KRĘGOWCE CZĘŚĆ 1

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- Rozpoznaje na zdjęciach, schematach itd. przedstawicieli ryb
- Wyjaśnia znaczenie ryb dla przyrody.
- Rozpoznaje na zdjęciach, schematach, okazach naturalnych w terenie przedstawicieli płazów.
- Wyjaśnia znaczenie płazów dla przyrody.
- Rozpoznaje na zdjęciach, schematach, okazach naturalnych w terenie przedstawicieli gadów.
- Wyjaśnia znaczenie gadów dla przyrody.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- Przedstawia przy pomocy zdjęć, schematów, przeprowadzonej obserwacji ryb akwariowych itd. cechy wspólne ryb.
- Wyjaśnia znaczenie ryb dla człowieka.
- Przedstawia przy pomocy zdjęć, schematów, okazów naturalnych w terenie itd. cechy wspólne płazów.
- Wyjaśnia znaczenie płazów dla człowieka.
- Przedstawia przy pomocy zdjęć, schematów, okazów naturalnych w terenie itd. cechy wspólne gadów.
- Przedstawia przy pomocy zdjęć, schematów, okazów naturalnych w terenie itd. cechy wspólne gadów.

Ocena dobra

Uczeń:

- Opisuje przy pomocy zdjęć, schematów, przeprowadzonej obserwacji ryb akwariowych itd. przystosowania ryb do życia w wodzie.
- Wymienia przykłady działań człowieka wpływające na różnorodność ryb
- Opisuje przy pomocy zdjęć, schematów, okazów naturalnych w terenie przystosowania płazów do życia w wodzie i na lądzie.
- Wymienia przykłady działań człowieka wpływające na różnorodność płazów.
- Opisuje przy pomocy zdjęć, schematów, okazów naturalnych w terenie przystosowania gadów do życia na lądzie.
- Wymienia przykłady działań człowieka wpływające na różnorodność gadów.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- Określa zmienność ciepłoty ryb.
- Rozróżnia działania człowieka wpływające na różnorodność ryb na pozytywne i negatywne.
- Określa zmienność ciepłoty płazów.
- Opisuje czynniki zagrażające płazom.
- Określa zmienność ciepłoty gadów.
- Opisuje czynniki zagrażające gadom.

V KRĘGOWCE CZĘŚĆ 2

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- Rozpoznaje ptaki np. na rysunku/ fotografii i odróżnia je od innych zwierząt.
- Przedstawia cechy charakterystyczne ptaków i wymienia cechy umożliwiające zaklasyfikowanie organizmu do ptaków.
- Wskazuje przystosowania ptaków w budowie zewnętrznej do życia w różnych środowiskach.
- Rozpoznaje na schemacie/fotografii ssaki.
- Rozpoznaje przedstawicieli ssaków wśród innych grup zwierząt.
- Przedstawia cechy ssaków, które umożliwiają im przystosowanie do życia w różnych środowiskach.
- Rozpoznaje kręgowce występujące w najbliższym otoczeniu.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- Opisuje przystosowania ptaków do lotu.
- Przedstawia ptaki jako zwierzęta stałocieplne.
- Omawia sposób rozmnażania i rozwoju ptaków.
- Na podstawie różnorodności miejsc występowania przedstawia cechy charakterystyczne ptaków.
- Wyjaśnia znaczenie ptaków w środowisku.
- Wymienia cechy charakterystyczne ssaków
- Wyjaśnia znaczenie ssaków w przyrodzie.
- Rozpoznaje zwierzę należące do wybranej gromady kręgowców (ryby, płazy, gady, ssaki, ptaki).

Ocena dobra

Uczeń:

- Wskazuje na związek budowy kości z przystosowaniem do lotu.
- Charakteryzuje oddychanie (wymianę gazową) u ptaków.
- Rozpoznaje elementy budowy jaja.
- Charakteryzuje, czym jest stałocieplność.
- Wyjaśnia różnorodność środowisk życia ptaków.
- Wyjaśnia znaczenie ptaków dla człowieka.
- Opisuje przystosowania budowy ptaków do zdobywania pokarmu.
- Określa znaczenie skóry w życiu ssaka.
- Przedstawia ssaki jako zwierzęta stałocieplne.
- Przedstawia sposób rozmnażania i rozwoju ssaków.
- Wymienia działania człowieka wpływające na ochronę różnorodności ssaków.
- Opisuje znaczenie ssaków dla człowieka.

- Wymienia zwierzęta spotykane w lesie.
- Wymienia zwierzęta spotykane na polu uprawnym.
- Wymienia zwierzęta spotykane w środowisku wodnym.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- Wskazuje dinozaury jako grupę, z której wywodzą się ptaki.
- Wskazuje na związek stałocieplności ptaków z występowaniem w różnych rejonach Ziemi.
- Wykazuje związek budowy ptaka z przystosowaniem do lotu.
- Wyjaśnia znaczenie ptaków w przyrodzie i ich obecność w różnorodnych łańcuchach pokarmowych.
- Wykazuje związek między budową dzioba a rodzajem pobieranego pokarmu.
- Podaje przykłady opieki ssaków nad potomstwem.
- Wymienia wytwory skóry ssaków.
- Przedstawia wymianę gazową u ssaków.
- Wymienia różne rodzaje zębów ssaków i wyjaśnia ich znaczenie w zdobywaniu pokarmu.
- Charakteryzuje rolę dzików w ekosystemie leśnym.